

kompetentnost slovenskih managerjev v primerjavi z rezultati nekaterih tujih raziskav. Predstavili bomo, katere osebnostne lastnosti so značilne za skupino vodij, direktorjev in managerjev, vključenih v raziskavo in katere osebnostne lastnosti naj razvijajo, da bodo bolj pripravljeni tvegati ob delu. Ob koncu bomo predstavili še empirično zastavljen načrt, kje začeti z osebnostnim razvojem, da bodo spremembe v vedenjih v organizaciji čim bolj učinkovite in vidne v najkrajšem možnem času. Prispevek nudi praktičen odgovor na vprašanje, kakšne sodelavce izbrati za najbolj odgovorna delovna mesta in ponuja učinkovit načrt za nadaljnji razvoj vodij, direktorjev in managerjev.

Prepoznavanje osnovnih čustev v glasbi pri predšolskih otrocih

Monika Kojić in Katarina Habe
 Oddelek za psihologijo, Filozofska Fakulteta, Univerza v Mariboru
 Kontakt: monika.kojic@student.um.si

Glasba ima sporazumevalno funkcijo pri izražanju čustev in prinaša močne čustvene odzive, kot so veselje, strah in vznemirjenost. Ena izmed pomembnejših tem na področju psihologije glasbe je proučevanje učinkov glasbe na čustva in razpoloženje. Večina tovrstnih raziskav je izvedenih predvsem z odraslimi. Namen raziskave je bil preučiti prepoznavanje osnovnih čustev (veselje, žalost, strah, jeza) pri starejših predšolskih otrocih. Zanimalo nas je kako uspešno lahko starejši predšolski otroci prepoznajo osnovna čustva preko poslušanja izbranih glasbenih vzorcev. Za prepoznavanje zgoraj navedenih emocij smo uporabili kratke glasbene izseke klasičnih skladb ameriškega skladatelja Johna Williamsa (po priporočilu doc. dr. Katarine Habe), vnaprej pripravljen ocenjevalni list, ki je vključeval štiri osnovne obrazne izraze (veselje, žalost, jeza, strah), barvne kartončke (rumena, oranžna, rdeča, modra, zelena, vijolična, črna) in prazen risalni list, na katerega so otroci izražali svoje občutke, emocije in doživljanja s pomočjo svinčnika. Vsak otrok je moral z zaprtimi očmi prisluhniti skladbi, določiti za katero čustvo gre, nato izbrati eno od štirih obraznih izrazov in barvo za čustvo, ki so ga slišali v izbrani skladbi. Temu je sledila naloga risanja, kjer je otrok s prosto risbo linij izražal kako se ob posamični skladbi počuti. Vzorec je zajemal 30 otrok, starih 5 in 6 let, od tega 15 dečkov in 15 deklic. Rezultati so pokazali, da je 63,3 % otrok prepoznalo strah, 80 % žalost in 66,7 % jezo na osnovi glasbenih elementov v izbranih klasičnih skladbah. Vseh 30 otrok je najlažje prepoznalo veselje na osnovi hitrega tempa, durovega tonskega načina in ga povežalo s toplimi barvami. Raziskava kaže, da obstaja statistično pomembna povezava med izbiro barve in čustvom v skladbi, ki izraža žalost, saj jo je kar 60 % otrok povežalo z modro barvo. Pokazalo se je, da ne obstaja statistično pomembna povezava med izbiro rdeče in črne barve, močnimi, debelimi linijami na risalni površini in skladbo, posneto v hitrem tempu, molovem tonskem načinu, ki izraža jezo. Z raziskavo smo ugotovili, da predšolski otroci prepoznajo omenjena čustva, jih povežejo z glasbenimi elementi, kot so tempo in tonski način. Pomanjkljivost naše raziskave vidimo v premajhnem vzorcu, saj ni bil toliko demografsko raznolik in v prevelikem številu

barv, ki jih ni bilo mogoče združiti v manjše skupine, zato moramo biti pri interpretaciji naših izsledkov previdni. Kljub spodbudnim ugotovitvam predlagamo, da bi bilo zanimivo uvesti univerzalen, zanesljiv in veljaven merski instrument s katerim bi bilo mogoče preverjati sposobnost prepoznavanja emocij na osnovi glasbenih elementov v klasični skladbi, saj lahko samo na ta način v prihodnosti zagotovimo proučevanje in raziskovanje še tako neznanega področja, kot je sposobnost prepoznavanje emocij pri predšolskih otrocih.

Doživljanje nastopanja pod pritiskom pri glasbenikih v različnih starostnih obdobjih

Kaja Pojbič¹ in Katarina Habe²
¹Oddelek za psihologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
²Akademija za glasbo, oddelek za glasbeno pedagogiko, Univerza v Ljubljani
 Kontakt: kaja.pojbic@gmail.com

Glasbeniki nastopanje doživljajo zelo raznoliko, v skladu s tem pa se razlikujeta tudi vsebina njihovih misli in osredotočenost med samim nastopom. V naši raziskavi je bilo z metodo pojmovnega mreženja raziskano doživljanje nastopanja pod pritiskom pri dijaki konservatorija za glasbo ($n=8$), študentih akademije za glasbo ($n=10$) in zaposlenih v profesionalnem simfoničnem orkestru ($n=8$). V skupinskih razgovorih so udeleženci generirali trditve o tem, kaj doživljajo in o čem razmišljajo med nastopanjem; trditve so nato individualno razvrstili v poljubno število kategorij. Vsako trditev so tudi ocenili glede na njeno pogostost in pomembnost za kvaliteto nastopa. Podatki so bili analizirani s pomočjo Wardove hierarhične klastrske analize in večrazsežnostnega lestvičenja. V vseh treh starostnih skupinah se je oblikovalo pet gruč, ki so se glede na starost vsebinsko razlikovale med seboj. Tako pri dijaki, kot pri študentih in profesionalnih orkestrskih glasbenikih se je oblikovala gruča, vezana neposredno na glasbeno izvedbo, ostale gruče pa so variirale. Dijaki so svoje misli pred nastopom najbolj usmerjali na odzive publike, študenti so se najbolj ukvarjali z doživljanjem treme in izvajalske anksioznosti na telesni, čustveni in vedenjski ravni, profesionalni orkestrski glasbeniki pa so poročali o razpršenih mislih pred nastopom in o bolj poglobljenem in čustvenem doživljanju nastopanja ter večji usmerjenosti na doživljanje zanosa ob nastopanju. Na podlagi dobljenih rezultatov lahko sklepamo, da z izkušnjami glasbenikov narašča njihovo doživljanje zanosa in se sorazmerno s tem manjša doživljanje izvajalske anksioznosti, dojemanje nastopanja pa postane bolj celostno in bolj kompleksno. Dobljeni rezultati nudijo pomemben vpogled v doživljanje glasbenega nastopanja različno starih glasbenikov in s tem predstavljajo uporabno izhodišče za oblikovanje optimalne psihične priprave glasbenikov na nastop.